

Sygn. akt V U 314/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2018 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mirosława Molenda-Migdalewicz

Protokolant: star. sekr. sądowy Katarzyna Awsiukiewicz

po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2018 r. w Legnicy

sprawy z wniosku M. G. (1)

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W.

o wysokość emerytury rolniczej i odstąpienie od zobowiązania do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń

na skutek odwołania M. G. (1)

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W.

z dnia 6 marca 2018 r.

znak (...)

I. zmienia decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W. z dnia 6 marca 2018 r. znak (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawczyni M. G. (1) od 01 lutego 2018 r. prawo do wypłaty części uzupełniającej z emerytury rolniczej oraz uznaje, iż wnioskodawczyni nie jest zobowiązana do zwrotu kwoty 1207,58 zł (jeden tysiąc dwieście siedem złotych 58/100) wypłaconej z emeryturą rolniczą w okresie od 01 grudnia 2017 r. do 31 stycznia 2018 r.,

II. stwierdza, iż Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W. nie ponosi odpowiedzialności za wypłacanie wnioskodawczyni emerytury rolniczej w zaniżonej wysokości.

Sygn. akt V U 314/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 marca 2018 r. znak: (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W. wstrzymał wypłatę części uzupełniającej

z emerytury wnioskodawczyni M. G. (1) oraz zażądał od niej zwrotu nienależnie pobranej

- w okresie od 1 grudnia 2017 r. do 31 stycznia 2018 r. - kwoty 1.207,58 zł.

W uzasadnieniu wskazał, że ww. świadczenie nie przysługuje wnioskodawczyni z powodu wydzierżawienia gospodarstwa rolnego w udziałach. Nadto wskazał, że wnioskodawczyni została pouczona o okolicznościach powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń, a mimo to w dalszym ciągu pobierała ww. świadczenie.

Wnioskodawczyni odwołała się od przedmiotowej decyzji. Wniosła o ustalenie prawa do emerytury rolniczej w pełnej wysokości tj. także w zakresie części uzupełniającej wynoszącej na dzień wydania decyzji kwotę 629,87 zł wraz ze stosownym wyrównaniem tej części za okres od dnia 1 lutego 2018 r. Nadto wniosła o zasądzenie kosztów postępowania wg norm przepisanych.

Przedmiotowej decyzji zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonej decyzji, mający wpływ na jej treść poprzez nieprawidłowe przyjęcie przez Prezesa KRUS, iż względem wnioskodawczyni zachodzą przesłanki uzasadniające zawieszenie w 100% części uzupełniającej emerytury rolniczej z powodu prowadzenia działalności rolniczej (zawieszenie części uzupełniającej w kwocie 629,87 zł z powodu osiągnięcia dochodu z innego tytułu), podczas gdy do wcześniej złożonego odwołania od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego znak (...) z dnia 25 stycznia 2018 r. w przedmiocie odmowy uprawnień do świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników, z dnia 23 lutego 2018 r. załączyła ona liczną dokumentację z której jednoznacznie wynika, iż w rzeczywistości - wbrew wadliwemu twierdzeniu organu - wnioskodawczyni spełniała i wciąż spełnia wszystkie przesłanki do przyznania i wypłacania jej emerytury rolniczej w pełnej wysokości (tj. wraz z częścią uzupełniającą) wskazane zbiorczo w art. 19 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 28 ust. 4 Ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U.2017.2336) w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U.2017.1892).

W odpowiedzi Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniósł o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu wskazał, że aktem notarialnym z dnia 24 listopada 2017r. wnioskodawczyni nabyła działkę nr (...) obszaru 0,5900 ha. Dokument ten dostarczyła 3 stycznia 2018r. wraz z aneksem z dnia 5 grudnia 2017r. do umowy dzierżawy zawartej w dniu 27 września 2016r. Grunty działki (...) wraz z pozostałą działką (...) o pow. 0,39 ha stanowią gospodarstwo rolne o powierzchni 0,98 ha fiz. i 1,1585 ha przeliczeniowych. Organ dodał, że współmałżonek wnioskodawczyni jest współwłaścicielem działki nr (...) do 1/2 udziału. Pozostali właściciele to L. i M. B., którzy nie występują w aneksie i dlatego organ nie może uwzględnić tego aneksu. Zostaje więc nadal powierzchnia gospodarstwa przekraczająca 1ha i tym samym nie można uznać, że nastąpiło zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawczyni M. G. (1) ur. się(...)r.

Zgodnie z aktem notarialnym-umową przekazania gospodarstwa rolnego z dnia 21 grudnia 1983 r.,rep. (...)nr (...), PBN Z., wyłącznym właścicielem całej działki nr (...) (udział 1/1) i udziału w działce nr (...) w wysokości 1/2 jest T. G., który nabył powyższe nieruchomości od swoich rodziców jeszcze przed wejściem w związek małżeński z wnioskodawczynią.

W dniu 27 września 2016 r. T. G. zawarł umowę dzierżawy ze swoim synem M. G. (2). Zgodnie z § 1 przedmiotowej umowy oświadczył, że jest właścicielem gospodarstwa rolnego położonego w W. o pow. 0,92 ha, składającego się z działki (...) o pow. 0,53 ha, ujawnionej w księdze wieczystej Nr (...) i udziału 2/4 w działce działki (...) o pow. 0,39 ha, ujawnionej w księdze wieczystej Nr (...) T. G., wydzierżawił grunt objęty działką nr (...) o pow. 0,53 ha, poza udziałem 2/4 w działce nr (...) o pow. 0,39 ha, na rzecz M. G. (2) na okres 10 lat.

W dniu 5 grudnia 2017 r. T. G. i M. G. (2) zawarli aneks do umowy dzierżawy zawartej 27 września 2016 r. strony zgodnie wprowadziły zmiany w § 1 polegające na tym, że T. G. oświadczył, że jest właścicielem gospodarstwa rolnego położonego w W. o pow. 0,92 ha, składającego się z działki (...) o pow. 0,53 ha, ujawnionej

w księdze wieczystej nr (...) i udziału 2/4 w działce nr (...) o pow. 0,39 ha, ujawnionej w księdze wieczystej nr (...). T. G. wydzierżawił grunty objęte działkami Nr (...) o pow. 0,53 ha, ujawnione w księdze wieczystej Nr (...) i udział 2/4 w działce Nr (...) o pow. 0,39 ha, ujawniony w księdze wieczystej Nr (...), na rzecz M. G. (2) na okres 10 lat.

Działka nr (...) jest działką siedliskową. M. B. i L. B.

są współwłaścicielami w/w działki z wnioskodawczynią i jej mężem. Mieszkają w jednym budynku podzielonym na dwie części. Przedmiotowego podziału dokonali wspólnie rodzice L. B. oraz T. G.. W/w. budynek, został podzielony w taki sposób, że wnioskodawczyni z mężem ma na górze 3 pokoje, kuchnię i łazienkę i na dole kuchnię. Taki podział trwa od 1946 r. M. B. i L. B.

z wnioskodawczynią i jej mężem mieszkają tam razem od ponad 30 lat. Działka siedliskowa jest to podwórze, z którego wspólnie korzystają obie rodziny. Na tej działce znajduje się duża stodoła i obora. Stodołę podzielono na pół do użytkowania. Obory są w oddzielnych budynkach. To wszystko znajduje się na tej działce (...) ha.

M. B. i L. B. posiadali informację, że udział wnioskodawczyni i jej męża został wydzierżawiony ich synowi. Nie sprzeciwiali się dzierżawie tego udziału. Z gminy ustalany jest też podatek rolny, którą obie rodziny zgodnie płacą po połowie.

M. G. (1) jest wyłączną właścicielką działki o powierzchni 0,59 ha fizycznych tj. 0,69 ha przeliczeniowych. Na tej działce ma dom mieszkalny, 2 garaże, stodoła. Znajdują się tam także drzewa gdzie na potrzeby własne wnioskodawczyni wraz z mężem sadzą ziemniaki.

Dowód:

- akta emerytalne w tym: akt notarialny - umowa przekazania gospodarstwa rolnego z dnia 21 grudnia 1983 r. rep. (...) nr (...) PBN (...) (k.91-93), aneks z dnia 5 grudnia 2017 r. do umowy dzierżawy z dnia 27 września 2016 r. (k.53), umowa dzierżawy z dnia 27 września 2016 r.(k.54-54v), akt notarialny Rep. (...) nr (...) z dnia 24 listopada 2017 r.(k.46-49);

- przesłuchanie świadka M. B., e-protokół z dnia 7 grudnia 2018 r. 00:02:22 i nast. (k.21-21v);

- przesłuchanie świadka L. B., e-protokół z dnia 7 grudnia 2018 r. 00:10:56 i nast. (k.21v);

- przesłuchanie świadka T. G., e-protokół z dnia 7 grudnia 2018 r. 00:21:41 i nast. (k.21v-22);

- przesłuchanie świadka M. G. (2), e-protokół z dnia 7 grudnia 2018 r. 00:33:45 i nast. (k. 22);

- przesłuchanie wnioskodawczyni, e-protokół z dnia 7 grudnia 2018 r. 00:42:18 i nast. (k. 22-22v);

Sąd zważył:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 28 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (tj. Dz. U.

z 2017 r. poz. 2336) uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem)

lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając:

1) gruntów wydzierżawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej co najmniej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków, osobie niebędącej:

a) małżonkiem emeryta lub rencisty,

b) jego zstępnym lub pasierbem,

c) osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym,

d) małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b lub c;

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2017 poz. 1892) za gospodarstwo rolne uważa się obszar gruntów, o których mowa w art. 1 o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, stanowiących własność lub znajdujących się w posiadaniu osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej, w tym spółki, nieposiadającej osobowości prawnej.

W sprawie przedmiotem sporu była kwestia wydzierżawienia przez wnioskodawczynię oraz jej męża działki nr (...) w miejscowości W.. Ww. działka stanowiła współwłasność wnioskodawczynie, jej męża oraz małżonków B., Organ zauważył, że w umowie dzierżawy brak było wszystkich stron umowy tj. L.i T.B.. Nie wynikało zatem z treści tego dokumentu, że wydzierżawienie było zgodne z wolą wyżej wymienionych współwłaścicieli.

W ocenie Sądu powyższa okoliczność wyjaśniona została w toku postępowania dowodowego przeprowadzonego w sprawie . Podczas przesłuchania na rozprawie w dniu 07 grudnia 2018r świadkowie L. i T.B. zeznali , że wyrazili ustną zgodę na zawarcie przedmiotowej umowy dzierżawy. Wobec powyższego Sąd uznał, że brak formalny umowy dzierżawy – przy ustalonym stanie faktycznym sprawy i woli współwłaścicieli - nie może skutkować dla wnioskodawczynie wstrzymaniem części uzupełniającej spornego świadczenia, zwłaszcza, że wnioskodawczynie spełnia wszystkie pozostałe warunki do przyznania świadczenia. W szczególności wielkość jej działki nie przekracza 1 ha.

Mając na uwadze powyższe Sąd w pkt I wyroku - na podstawie art. 477¹⁴§ 2 k.p.c. - orzekł, że wnioskodawczynie powinno przysługiwać od 1 lutego 2018 r. prawo do wypłaty części uzupełniającej z emerytury rolniczej oraz uznał, iż wnioskodawczynie nie jest zobowiązana do zwrotu kwoty 1.207,58 zł wypłaconej z emeryturą rolniczą w okresie od 1 grudnia 2017 r. do 31 stycznia 2018 r.

Sąd miał obowiązek orzec także o odpowiedzialności organu za przyznanie wnioskodawczynie emerytury w zaniżonej wysokości.

Zgodnie z art. 52 ust 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2017 r. poz. 2336) w zw. z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 121), jeżeli organ, w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ nie ponosi odpowiedzialności.

Zawarte w art. 85 ust. 1 ustawy systemowej określenie „nie ustalił prawa do świadczenia” oznacza zarówno nie wydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2001 r., sygn. akt II UKN 402/2000).

Dla uwolnienia organu rentowego od obowiązku wypłaty odsetek wynikającego z treści art. 85 ust. 1 ustawy systemowej niezbędne jest wykazanie, że opóźnienie w wypłaceniu świadczenia było następstwem okoliczności, za które nie ponosi on odpowiedzialności. Niewystarczające jest jednak wykazanie wyłącznie braku winy w odmowie wypłaty świadczenia, ale konieczne jest także stwierdzenie, że po stronie organu rentowego nie występowały żadne okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność.

Terminy obowiązujące organ rentowy do wydania decyzji w przedmiocie przyznania prawa do świadczenia czy też jego wypłaty normuje przepis art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r.

Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Zgodnie z przywołanym przepisem, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy

w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji,

z uwzględnieniem ust. 2 i 3 (ust. 1). W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

W rozpoznawanej sprawie w ocenie Sądu Prezes KRUS nie ponosi odpowiedzialności za nie przyznanie świadczenia w terminie.

Sąd uznał, że w sprawie konieczne było przesłuchanie świadków. Dopiero bowiem ich szczegółowe zeznania, korespondujące z treścią przesłuchania wnioskodawczynie pozwoliły na ustalenie wszystkich okoliczności w sprawie, w tym, że wydzierżawienie działki nr

(...)było zgodne z wolą państwa B. tj. osób będących współwłaścicielami ww. działki.